

SAKSGANG

Utvalg/Styre	Møtedato	Saksnr
Hovedutvalg for miljø, plan og næring	08.03.2021	034/21
Formannskap	22.03.2021	023/21

Hørings svar - Riksantikvarens forslag til revisjon av NB-registerets kulturmiljøer i Nordland Fylkeskommune

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
24.02.2021	Høring av Riksantikvarens forslag til revisjon av NB! - registerets kulturmiljøer i Nordland fylkeskommune (L)(404196)	1569370
24.02.2021	K98 Kabelvåg Parken.PDF (L)(404199)	1569371
24.02.2021	K106 Svolvær Svinøya og Bukkedauden.PDF (L)(404203)	1569372
24.02.2021	K107 Svolvær Sentrum.PDF (L)(404201)	1569373
24.02.2021	Notat - K98 Kabelvåg Parken Begrunnelse for endret avgrensning.PDF (L)(404200)	1569374
24.02.2021	Notat - K106 Svolvær Svinøya og Bukkedauden Begrunnelse for endret navn og avgrensning .PDF (L)(404204)	1569375
24.02.2021	Notat - K107 Svolvær Torget Begrunnelse for endret navn og avgrensning .PDF (L)(404202)	1569376
24.02.2021	Vedrørende brev med vår ref 2009974-1 - forslag til revisjon av NB!-registerets kulturmiljøer i Nordland (L)(408604)	1569377

Kommunedirektørens innstilling:

Vågan kommune ber Riksantikvaren videreføre dagens avgrensning av NB-område i Svolvær uten at det foretas noen utvidelse av området. I det tilfellet at Riksantikvaren likevel velger å gjennomføre en utvidelse i Svolvær, ber kommunen at man ivaretar alle de innspill som er gitt i denne saken. For K98 Kabelvåg Park og K106 Svinøya og Bukkedauden er kommunen imøtekommende for en utvidelse av NB-områdene så fremst de innspill som er gitt i denne saken blir ivaretatt.

08.03.2021 Hovedutvalg for miljø, plan og næring

Kommunedirektørens innstilling vedtatt mot en stemme (Frits Blix Hansen (H)).

MPN- 034/21 Vedtak:

Vågan kommune ber Riksantikvaren videreføre dagens avgrensning av NB-område i

Svolvær uten at det foretas noen utvidelse av området. I det tilfellet at Riksantikvaren likevel velger å gjennomføre en utvidelse i Svolvær, ber kommunen at man ivaretar alle de innspill som er gitt i denne saken. For K98 Kabelvåg Park og K106 Svinøya og Bukkedauen er kommunen imøtekommende for en utvidelse av NB-områdene så fremst de innspill som er gitt i denne saken blir ivaretatt.

22.03.2021 Formannskap

forslag på vedtak, foreslått av Eivind Holst, Høyre

Vågan Kommune ønsker primært ingen utvidelse av NB-register i de foreslåtte områder i Svolvær, Kabelvåg og Svinøya. NB-registerets potensielle påvirkningskraft i de gitte områder står i sterk kontrast til den svært raske og enkle prosessen en utvidelse av registeret er underlagt.

For Svolvær, inkludert Svinøya og Bukkedauen, er det nylig vedtatt en byplan som hadde en prosess som gikk over lang tid med høringer og demokratiske beslutningsprosesser som ble lagt til grunn for endelig vedtatt plan. Flere faglige råd fra Riksantikvaren er i direkte konflikt med byplans retningslinjer. Svolvær har alltid vært en by preget av endringsvilje og endringstempo. For Kabelvåg pågår det nå et grundig arbeid for å få ny byplan. Det er uheldig at en utvidelse av NB-området skal legge føringer i dette arbeidet.

Prosjektleder Vågard E Nyaas orienterte om og besvarte på spørsmål i saken. Innstilling fra MPN satt opp mot forslag fra Holst. Forslag fra Holst(H) vedtatt mot 1 stemme (1Sv)

FS- 023/21 Vedtak:

Vågan Kommune ønsker primært ingen utvidelse av NB-register i de foreslåtte områder i Svolvær, Kabelvåg og Svinøya. NB-registerets potensielle påvirkningskraft i de gitte områder står i sterk kontrast til den svært raske og enkle prosessen en utvidelse av registeret er underlagt.

For Svolvær, inkludert Svinøya og Bukkedauen, er det nylig vedtatt en byplan som hadde en prosess som gikk over lang tid med høringer og demokratiske beslutningsprosesser som ble lagt til grunn for endelig vedtatt plan. Flere faglige råd fra Riksantikvaren er i direkte konflikt med byplans retningslinjer. Svolvær har alltid vært en by preget av endringsvilje og endringstempo. For Kabelvåg pågår det nå et grundig arbeid for å få ny byplan. Det er uheldig at en utvidelse av NB-området skal legge føringer i dette arbeidet.

Saksopplysninger:

Bakgrunn og problemstilling

Vågan kommune mottok 14.12.20 høringsbrev fra Riksantikvaren hvor man ønsket innspill til forslag om revisjon av NB-registerets kulturmiljøer i Nordland Fylkeskommune. Høringsfrist er satt til 30.04.21

Revidert forslag til NB-register innebærer en relativt stor utvidelse av gjeldende register for Svolvær sentrum, og en noe mindre justering for kommunen for øvrig. For Svolvær sentrum foreslås en omfattende endring ved å tidligere ha omfattet torget og

Vestfjordgata til å nå skulle inkludere et areal på omkring 200 dekar (mot tidligere 35 dekar).

Krav og hensyn ved valg av løsning

Av de 12 kulturmiljøene i Nordland som er oppført i NB!-registeret er 4 i Vågan kommune.

Ingen andre kommuner i Nordland har flere oppføringer og Vågan kommune har dermed et stort forvaltningsansvar ved å ivareta disse kulturmiljøene. Det gjelder uavhengig av Riksantikvarens foreslåtte endringene i NB!-registeret. Når det gjelder de foreslåtte endringene av NB!-registeret for Kabelvåg, Svolvær og Svinøya og Bukkedauen med tilhørende faglige råd har Vågan kommune kommentarer og merknader til følgende:

1. Økonomisk støtteordning
2. Innsigelsesmulighet
3. K98 Kabelvåg Parken
4. K106 Svinøya og Bukkedauen
5. K107 Svolvær sentrum

1. Økonomisk støtteordning for å ivareta NB!-områder

Vågan kommune mener på bakgrunn av de føringer og begrensninger som Riksantikvaren legger på områder omfattet av NB!-registeret, bør det medføre en egen økonomisk støtteordning for private og det offentlige. En støtteordning for kulturmiljø i NB!-registeret vil kunne være et viktig bidrag til å sikre kulturverdiene. Det gjelder særlig om (deler av) de foreslåtte endringene i NB!-registeret vedtas og de faglige rådene skal ivaretas. Uten økonomisk bidrag vil det for mange være vanskelig å ivareta de enkelte kulturminnene innenfor avgrensningen til NB!-registeret. Samtidig vil det kunne være en påskjønnelse for å gjennomføre tiltak som bygger opp under de faglige rådene som Riksantikvaren foreslår. Erfaringen fra Henningsvær er at støtteordninger knyttet til å ivareta kulturmiljø er viktig for investeringsvilje og utvikling.

2. Innsigelsesmulighet

Kulturminneforvaltningen har anledning til å fremme innsigelse dersom det vurderes at et tiltak er i strid med kulturminneinteressene innenfor et NB!-område. Vågan kommune har en rekke pågående og vedtatte planer som må ivaretas og sikres en forutsigbar prosess. Eventuelle endringer av NB!-registrene må ikke kunne få overraskende konsekvenser for prosjekter som er tidligere avklart eller i prosess med å avklares. Kommunestyrets vedtak for reguleringsplaner og kommunedelplaner må ikke overprøves uten den samme grad av innbyggerinvolvering og medvirkning som medfølger planprosessene etter plan- og bygningsloven.

Etter PBL § 5-5 kan det ikke fremmes innsigelse mot «forhold i plansak som det kunne ha vært fremmet innsigelse mot i forbindelse med en tidligere plan om samme forhold vedtatt i løpet av de ti foregående år.».

Det vises i denne sammenheng til Ot.prp.nr.31 (03-04) s. 2:

«Ut fra behovet for påregnelighet og effektivitet i planbehandlingen er det

ønskelig å hindre at myndigheter fører 'omkamp' om allerede avgjorte spørsmål. Slik gjentatt behandling medfører en unødige tids- og ressursbruk både for myndigheter og private som berøres. **Det er behov for å klargjøre i loven at det ikke skal være adgang til å fremme innsigelse til arealbruk eller planbestemmelser som er avgjort i en tidligere plansak.** En slik bestemmelse vil føre til at myndigheter med innsigelsesrett må klargjøre sitt syn tidlig i planprosessen. Ulike interesser kan bli sett i sammenheng, og en skaper større forutsigbarhet for berørte ved å hindre at viktige hensyn først bringes inn på et sent tidspunkt i behandlingen av en sak.»

Det fremkommer videre i veilederen for NB-registeret at Riksantikvaren anbefaler at NB!-områdene avsettes til hensynsone c) med tilhørende retningslinjer, jf. Plan- og bygningsloven, § 11-8. c) i kommune- og kommunedelplaner.

Det vies til forarbeidet, Ot.prp.nr.32 (07-08) s. 217: «Hensikten med å skille ut hensynssoner på denne måten, er å **vise hvilke viktige hensyn som må iakttas innenfor sonen, uavhengig av hvilken arealbruk det planlegges for.** Hensynssonene vil også være et **grunnlag for å vurdere nye planinnspill eller gi veiledning ved behandlingen av dispensasjonssøknader.** Både hensynssoner og arealformål skal angis samlet på arealplankartet. Utlegging av hensynssoner vil også gi tiltakshavere større grad av forutberegnelighet ved at de vil være **kjent med sonens karakter før det fremmes søknad om å gjennomføre tiltak**»

Vedtatte planer i Vågan kommune som gir rammer for fremtidig utbygging må av de overnevnte forhold ikke bli årsak til omkamper. Det gjelder blant annet de føringer som er gitt for detaljregulering av nye byggeprosjekter gjennom retningslinjer til arealutnyttelse og byggehøyder i kommunedelplan Svolvev. I tilfeller hvor retningslinjene har gitt rammer utover tidligere planer har det vært gjennomført egne konsekvensutredninger for miljø og samfunn, det gjelder blant annet byggehøyder. Gjennom høring og offentlig ettersyn har det vært anledning å fremme innsigelse til kommunedelplan Svolvev, uten at det har forekommet.

K98 Kabelvåg Parken

Endring i områdeavgrensning omfatter å inkludere all bebyggelse rundt Fængselsparken. Det vil medføre at bebyggelsen nord og øst for parken vil inngå i NB!-registret. Den foreslåtte endringen vil være mer i samsvar med avgrensningen til regional kulturminneplan for Lofoten hvor bebyggelsen langs nordsiden av parken og Parkgata er inkludert. Ny avgrensning mot øst innebærer å inkludere to boliger i funkis-stil oppført tidlig/midten av 1900-tallet. Foreslått avgrensning vil i større grad sikre helhet til området rundt Parken og hvordan området oppleves i dag. Det kan likevel virke noe uklart hvorfor ikke avgrensningen trekkes helt ned til Smedvika i øst. Tilnærmet all bebyggelse mellom parken og Smedvika er SEFRAK-registrert eller skulle vært det som følge av byggeår. «Gammalgården» som står på en registrert gårdshaug fra Middelalderen, ble oppført i 1874 og kunne angitt avslutningen for en alternativ områdeavgrensning i øst.

Sammenlignet med forslag til ny avgrensning i Svolvev må det også påpekes at det ble utarbeidet reguleringsplaner for Kabelvåg i 1879 og 1887 med kvartalsstrukturer og fondmotiv. Til tross for flere større branner på 90-tallet er fortsatt bebyggelsesstrukturen i Kabelvåg sentrum godt ivaretatt gjennom skala, materialitet og form. I regional kulturminneplan for Lofoten beskrives Kabelvåg sentrum som «*nyere tids kulturminner. Bygningmiljø knyttet til Storgata, Torggata, H. Egedes gate, T. Hjorts gate. Miljøet omfatter flere bolighus, uthus og forretningsbygg/butikklokaler fra 1800-tallet. Eldste datering er ca. 1860. Mattisvika omfatter tidligere brygge, steinbygget kai, båttopprekk og karakteristiske*

bolighus. Verdifullt tettsteds- og bymiljø. Eldre bebyggelse med ulike by- og tettstedsfunksjoner. Fem bygninger ved Kabelvåg barneskole er regulert etter plan- og bygningslovens § 25.6 til spesialområde med formål bevaring.» Den foreslåtte avgrensingen til Svolvær vil kommenteres særskilt under, men Vågan kommune vurderer at større deler av kulturmiljøet er mer helhetlig og sammenhengende i Kabelvåg.

K106 Svinøya og Bukkedauen

For området Svinøya og Bukkedauen medfører foreslått endring at all bebyggelse på det opprinnelige Svinøya og bebyggelsen på Bukkedauen inngår i områdeavgrensningen. I kommunedelplan Svolvær er også store deler av Svinøya omfattet av hensynsone for kulturmiljø, bebyggelsen på Bukkedauen er også omfattet av hensynsonen. Foreslått områdeavgrensning er dermed i hovedsak i samsvar med kommunestyrets vedtak. Den største forskjellen er at Vågan kommune ikke har inkludert det tidligere kunstnersentret og annen nyere bebyggelsen i hensynsonene. Til hensynssonene er det fastsatt følgende retningslinje:

I områder avmerket som hensynssoner med særlige hensyn til bevaring av kulturmiljø skal den kulturhistorisk verdifulle bebyggelsen og områdets særpregede miljø ivaretas. Det skal foretas spesielle hensyn ved søknad om tiltak og endret arealbruk. I slike miljøer skal tiltak fremme vern av kulturminnet eller kulturmiljøet, og det skal være et mål at den kulturhistoriske bebyggelsens egenart og områdets

særpregede kulturmiljø sikres og opprettholdes. Bebyggelsesstruktur, arkitektur og byggeskikk er sentrale i alle hensynssonene. Ved søknad om tiltak skal det omkringliggende bygningsmiljøets og den stedegne by- og byggeskikken være retningsgivende for byggehøyder, volum, utforming, materialbruk og farger. Estetikk og kvalitet skal vektlegges. Byggehøyder skal tilpasses kulturminner og kulturmiljø. I plan- og byggesaker som berører kulturminner eller kulturmiljøer skal de regionale kulturminnemyndighetene gi en vurdering av tiltakets konsekvens med hensyn til kulturminneverdi.

Det skal i forbindelse med søknad om større tiltak som endrer bebyggelsen eller foreslår bebyggelse fjernet fremlegges en tilstandsrapport til kommunen utført av fagkyndig. Tilstandsanalysen bør være utført i henhold til NS 3424 Tilstandsanalyse for byggverk eller NS 3423 Tilstandsanalyse av fredete og verneverdige bygninger.

Området Svinøya er også omfattet av detaljregulering vedtatt i 2020 etter kommunedelplanen for Svolvær. Deler av Svinøya med plan-ID 252 har hensynsoner for kulturmiljø som samsvarer med kommunedelplanen. Til hensynssonene er det gitt følgende retningslinjer i detaljreguleringen.

a) Hensynssone bevaring kulturmiljø, kode 1220

Hensynssonene omfatter kulturmiljøer. Områder merket med «bygg, kulturminner, mv. som skal bevares» i plankart angir bygg/kulturminner som ikke tillates revet. De bevaringsverdige bygningene er regulert med eksisterende gesimshøyde, takform og etasjeantall.

Bevaringsverdige bygninger kan utbedres, moderniseres og ombygges forutsatt at bygningens eksteriør med hensyn til målestokk, form, detaljering, materialbruk og farger blir opprettholdt eller at det tilbakeføres til dokumentert eldre utseende. Eldre opprinnelige bygningsdeler skal søkes bevart i sin sammenheng. Tilbygg herunder også endring av tak, kan vurderes når dette etter kulturminnemyndighetens skjønn er godt tilpasset i forhold til bygningen og bygningsmiljøets særpreg og tradisjon.

Ny bebyggelse i nærhet av bevaringsverdig bebyggelse (H570-1-3) kan godkjennes under forutsetning av at områdets miljø- og verneverdi ikke reduseres. Nybygg skal gis en plassering og utforming mht. størrelse, form, materialer, detaljering, farger o.l., som harmoniserer med og viderefører kvalitetene fra den eksisterende verneverdige struktur og bebyggelse i området.

Innenfor hensynssonene må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendringer som kan forandre områdets karakter. Alle søknadspliktige tiltak skal forelegges kulturminneforvaltning før det fattes vedtak. Regional kulturmyndighet er høringsinstans i byggesaker som berører hensynssonene

I. Hensynssone bevaring kulturmiljø H570_1

Hensynssonen omfatter kulturminner av lokalhistorisk- og identitetsverdi og som har verdi som del av ett kulturmiljø. Kulturmiljøet omfatter en brygge (1885- 1901) og to rorbuer «Postbua» og «Paulinebua» (trolig fra slutten av 1800-tallet).

II. Hensynssone bevaring kulturmiljø H570_2

Hensynssonen omfatter kulturminner av lokalhistorisk- og identitetsverdi og som har verdi som del av ett kulturmiljø. Kulturmiljøet omfatter opprinnelig privat telegraf/senere disponentbolig for Bjellands fabrikk «Polar» (1877), opprinnelig hønehus/senere ombygget «Heimgård» (1880- 1900), rorbu «Nestun» (slutten av 1800-tallet) og «Teaterbua» (1865-1885), «Ludthuset» (trolig før 1865) samt rester av tidligere brukar som bandt Svinøya og Austerøya sammen.

III. Hensynssone bevaring kulturmiljø H570_3

Hensynssonen omfatter ett kulturminne av lokalhistorisk-, identitets- og regional verdi og som har verdi som del av ett kulturmiljø. Butikktomta/Krambua (Børsen) er en brygge/krambu bygget mellom 1864-1883 av opprinnelig væreier og handelsmann Gunnar Berg.

I tidligere områdeavgrensning for Svinøya var ikke det tidligere kunstnersenteret inkludert, men er nå foreslått tatt inn. I detaljreguleringen for deler av Svinøya er følgende bestemmelser vedtatt av Kommunestyret for eksisterende bygg / nybygg:

1.4. BFT6 Område for kunstgalleri, bevertning og hotell

Området skal benyttes til kunstgalleri, bevertning, overnatting/hotell og turisme/reiseliv. Eventuell ny bebyggelse skal hensynta bevaringsverdig bebyggelse i området.

a) Utnyttingsgrad

Bebyggelsen kan oppføres med utnyttelsesgrad som angitt på plankartet.

b) Høyde

Tillatt maks gesims/mønehøyde er + 14,5 moh. fra gjennomsnittlig planert terreng noe som tilsvarer 3 etasjer.

Heishus, trapp for adkomst til tak og tekniske installasjoner tillates etablert med inntil 3,2 meter over maks kotehøyde. Denne typen oppbygg kan maksimalt utgjøre 10 % av takflaten og skal inngå i et helhetlig arkitektonisk uttrykk som utformes slik at de er underordnet fasadeuttrykket/tilbaketrukket.

c) Universell utforming/tilgjengelighet hotellrom

Det settes krav om universell utforming av minimum 1/10 av hotellrommene. For øvrige hotellrom anbefales en utforming som for tilgjengelig boenhet iht. TEK17.

d) Forholdet til nærliggende verneverdig kulturmiljø

Regional kulturminnemyndighet er høringsinstans i byggesaker innenfor felt BFT6. Byggetiltak innenfor området skal utformes i samråd med regional kulturminnemyndighet.

e) Kulturmiljø

Regional kulturminnemyndighet er høringsinstans i byggesaker innenfor området som er betegnet som BFT6 (galleri). Byggetiltak innenfor området skal utformes i samråd med regional kulturminnemyndighet.

Dersom de foreslåtte endringer av områdeavgrensingen For Svinøya og Bukkedauen med tilhørende faglige råd medfører endrete forutsetninger for det som er en nylig vedtatt reguleringsplan bes Riksantikvaren å avgrense NB!-området i samsvar med hensynsonene H570-21, H570-22 og H570-23 i kommunedelplan Svolvær. Det er i tillegg viktig at de faglige rådene ikke er til hinder for at kulturhistorisk bebyggelse blir tatt i bruk på nye måter, blant annet til reiselivsformål. Det er en viktig forutsetning for at det skal være økonomisk bærekraftig å ivareta bebyggelsen.

K107 Svolvær Sentrum

Forslag til ny områdeavgrensning er en omfattende endring ved å tidligere ha omfattet torget og Vestfjordgata til å nå skulle inkludere et areal på omkring 200 dekar, mot tidligere 35 dekar. Den foreslåtte avgrensningen omfatter en rekke ulike bygningstyper som medfører at det er noe vanskelig å hevde at området har en helhet og inngår i en sammenheng, utover den definerte gatestrukturen fra byplanen til Sverre Pedersen og Oscar Hoff. Før byplanen fra 1923 var Svolvær bare en rekke holmer og øyer i havgapet, men som følge av omfattende utfyllinger ble det mulig for Pedersen og Hoff å anlegge rette gater, sluttede kvartaler og parkanlegg. Svolvær har i så måte alltid vært en by preget av endringsvilje og

endringstempo. Gatestrukturen og det pentagonformede torget utgjør likevel fortsatt i dag viktige rammer for byutviklingen. Derimot er mellomrommene mellom byrommene hvor bebyggelsen er plassert langt fra like fastsatt.

Svolvær fikk etter en omfattende prosess vedtatt ny kommunedelplan i januar 2020. Innenfor den foreslåtte NB!-avgrensingen er det i kommunedelplanen angitt 22 kulturminner som er omfattet av hensynssone H570. Dette er kulturminner som ønskes ivarettatt som en ressurs for Svolvær og de skal være med å gjøre byen historisk lesbar. Kommunedelplanen legger samtidig opp til en høyere arealutnyttelse og viderefører den transformasjonen som har foregått langs havnepromenaden i resten av sentrum. Det er viktig at NB!-avgrensingen ikke forhindrer disse mulighetene. Følgende faglige råd bør derfor utgå:

Kulturmiljønivå

- *Ved brann eller annen uopprettelig skade bør ny bebyggelse gjenoppbygges som rekonstruksjoner på dokumentert grunnlag.*

Kommunedelplanen for Svolvær har i bestemmelsene åpnet for at det ved brann kan ny bebyggelse oppføres i henholdt til de bestemmelser og rammer som er gitt i kommunedelplanen. Det vises til Kjølestuegården som er et nytt moderne bygg ved torget oppført etter brann, men som samtidig ivaretar en skala og bystruktur. De faglige rådene bør på ingen måte medføre at tilsvarende byggeprosjekter forhindres i fremtiden.

- *I kulturmiljøet skal historiske bygningshøyder og gesimshøyder være førende for eventuelle nybygg. Den historiske bebyggelsens karakteristiske volum med skala og proporsjoner, samt plassering av bygninger skal videreføres ved nye tiltak.*

Svolvær sentrum er preget av svært varierte byggehøyder. Ny kommunedelplan for Svolvær har gjennom retningslinjer til byggehøyder og arealutnyttelse i stor grad lagt til rette for en bebyggelse på 4 til 5 etasjer, hvor det også åpnes for enda høyere bebyggelse enkelte steder. I tilknytning til hensynsonene for kulturmiljø er det retningslinjer om at byggehøydene skal tilpasses eksisterende bebyggelse. Slik det faglige rådet fremgår nå vil det legges for store begrensninger på planlagte og fremtidige byggeprosjekter i Svolvær.

- *Stedegen byggeskikk og håndverkstradisjon skal opprettholdes og videreføres ved eventuelle nye tiltak, herunder endringer, til-, på- og nybygg. Ved eventuell oppføring av tilbygg skal tilpasses eksisterende bebyggelse og underordnes denne.*
- *Der det er gjennomført uheldige tiltak som har svekket kulturmiljøets egenart bør det gjennomføres byreparasjon i form av tilbakeføring og gjenoppbygging som viderefører den lokale byggeskikken.*

Å definere en byggeskikk og håndverkstradisjon i Svolvær vil være en utfordrende øvelse. Dersom byggeskikken er tenkt forankret i byplanen fra 1923 som følge av den foreslåtte områdeavgrensingen vil det trolig innebære full byggestopp i Svolvær. Byggeskikken til Svolvær har endret seg over tid og kan oppleves noe fragmentert, slik det er mulig å lese av fotoene under. Det gjør det noe uklart om Svolvær kan defineres som et kulturmiljø som skaper en helhet og inngår i en sammenheng, slik NB!-områdene er definert. Kommunedelplanen for Svolvær fremhever derimot innovative og bærekraftige løsninger ved nye tiltak, de faglige rådene til NB!-områdene må derfor ikke være begrensende når det skal bygges nytt.

Kommunedelplanen for Svolvær er blitt til etter en omfattende prosess med bred medvirkning. Det er derfor viktig at den lokaldemokratiske legitimiteten til planen ikke undergraves, men at de faglige rådene til NB!-området spiller på lag med kommunedelplanen. Andre bestemmelser i kommunedelplanen det dermed kan være grunn til å fremheve er:

Det skal sikres kvalitet i arkitektur og byromsutforming. Nytenking og innovasjon skal vektlegges for bygninger og byrom med viktige allmenne funksjoner. Nye tiltak skal tilrettelegge for variasjon i det arkitektoniske uttrykket, innenfor rammen av en tydelig helhetskarakter.

I indre by skal siktlinjer (temakart), gode byrom, tverr- og langsgående gangforbindelser og allmenn tilgang til sjø være overordnede prinsipper for bystrukturen. Dette skal identifiseres gjennom stedsanalyser. Det omkringliggende landskapet, kulturminner, grøntstruktur og Svolværs historiske preg skal være grunnleggende for utformingen av nye bygninger og byrom. For delområdene Vorsetøya og Svolvær sentrum skal det sikres en helhetlig kvartalsbebyggelse.

Tak, takterrasser og takhager skal vurderes som del av bylandskapet og behandles som en del av tiltakets samlende arkitektoniske uttrykk.

Svolvær kirke skal bli hensyntatt ved tiltak som kan få innvirkning på kirkebygget sin fremtredelse i bylandskapet. Nye tiltak må utformes på en måte som ivaretar kirken sin historiske og kulturelle verdi i Svolvær.

Det omkringliggende landskapet og viktige landemerker skal være fremtredende i bymiljøet. Mellomrommene og åpenheten i bybebyggelsen skal trekke landskapet og fjellene inn som en del av arkitekturen, viktige siktlinjer skal derfor ikke bygges igjen.

Bygninger skal ha god orientering og tilpasning til sol og lysforhold. Inntrukne etasjer skal benyttes der det sikrer bedre solforhold for viktige byrom, uteoppholdsarealer, parker og gater.

Alle tiltak skal ha god terrengtilpasning uten bruk av store skjæringer, fyllinger eller høye forstøtningsmurer.

Analyse av krav/hensyn

KS Advokat er bedt av kommunen å gjøre vurderinger knyttet til hvordan NB-registeret vil kunne påvirke kommunens ønskede utvikling, særlig med tanke på den relativt omfattende og grundige revideringen som nylig er gjort med hensyn til byplan Svolvær. KS avklarer i sitt svar at det er Riksantikvaren alene som har kompetanse til å beslutte hvordan NB-registeret skal være. Kommunedirektøren oppfatter KS dit hen at kommunen ikke har mulighet til å stanse en utvidelse av registeret dersom Riksantikvaren finner det riktig å gjøre dette.

Fra KS sine vurderinger:

«Sidan nye NB-registreringar primært får verknad for utarbeidinga av nye planar, og Vågan kommune allereie, og høvesvis nyleg, har vedteke revidert arealplan/byplan, vert effekten for denne planen høvesvis liten på det innholdsmessige. Den er allereie vedteken, og ligg i og føre seg fast. Så vidt vi kan sjå av pbl., kan det ikkje utan vidare krevjast omrokking i eksisterande planar frå Riksantikvaren si side.

Når det er sagt, vil registreringane reint praktisk ha innverknad, og då primært ved motsegnsverktyet, slik kommunalsjefen nemnde i sin e-post. Kor omfattande verknadane vert, er uråd å seie noko om med noverande informasjonsgrunnlag, og innanfor rammene av dette notat.

*Generelt kan seiast at jo meir omfattande detaljregulering som er gjeve i ein høveleg ny plan, desto vanskelegare vert det slik vi ser det å nytte motsegnsverktyet. Etter § 5-5 kan det ikkje fremjast motsegn mot **«forhold i plansak som det kunne ha vært fremmet innsigelse mot i forbindelse med en tidligere plan om samme forhold vedtatt i løpet av de ti foregående år»**.*

For ordens skyld orienteres det om at «motsegnsverktyet» forstås som *innsigelsesretten* statlig myndighet har overfor kommunale planer. Som det her fremgår så er det stor usikkerhet heftet til hvor omfattende effekten av et utvidet NB-register vil kunne bli på kommunal planlegging og forutsigbarheten til de ulike aktørene. Virkningen av NB-registret synes umiddelbart å ha planmessig innvirkning først og fremst når kommunen går i gang med utarbeidelse av nye detaljplaner/reguleringsplaner. Samtidig er det slik at de fleste nye prosjekter vil kreve detaljregulering, noe som vil gi grunnlag for innsigelser dersom prosjektene ikke er i tråd med NB-registeret. Når vi så ser at flere av forslagene til endringer i NB-registeret er i konflikt med byplanens rammer, så følger det en risiko for at NB-registeret kan bli et hinder for å få utvikle Svolvær i tråd med byplanen.

NB-registerets potensielle påvirkningskraft på lokal utvikling av Svolvær og omegn står etter kommunedirektørens syn i sterk kontrast til den tilsynelatende svært raske og enkle prosessen en utvidelse av registeret er underlagt. Byplanen hadde en prosess som gikk over lang tid, med omfattende medvirkningsprosesser, høringer og lokaldemokratiske beslutningsprosesser til grunn for den endelig vedtatte planen. Det fremstår som utfordrende dersom man fra statlig hold kan vedta en så omfattende utvidelse av NB-registeret med en så enkel prosess til grunn, gitt de konsekvenser dette kan få for ønsket utvikling i kommunen.

Alternative løsninger

Alternative løsninger til den foreslåtte utvidelsen av NB-registeret vurderes i hovedsak å være å beholde registeret i dagens form/omfang, alternativt å sørge for at en eventuell utvidelse skjer i harmoni med allerede vedtatte planer (Byplan/reguleringsplan).

Vurdering av alternative løsninger

Vågan kommune har brukt mye tid og ressurser på å utarbeide gjeldende byplan for Svolvær, og arbeider tilsvarende grundig for å få ny byplan for Kabelvåg klar. For Henningsvær gjelder som kjent en egen fredningsprosess. De aktuelle planene er utsatt for omfattende medvirkningsprosesser, høringer og offentlig ettersyn, samt lokaldemokratiske beslutningsprosesser før planene er endelig vedtatt. Med bakgrunn i dette vurderes det ikke nødvendig å utvide NB-registeret, da regional og nasjonal myndighet har og har hatt rikelig med muligheter for innspill i planprosessene.

Dersom man fra riksantikvarens side likevel vurderer det som nødvendig å gjennomføre en utvidelse av NB-registeret, så ber Vågan kommune at man sikrer at dette gjøres gjennom en harmonisering mellom NB-registeret og gjeldende byplan/arealplan og reguleringsplaner, jf innspill i denne saken. Det bes videre at beskrevne økonomiske støtteordning innføres, og at øvrige momenter i høringsinnspillet hensyntas.

Konklusjon

Vågan kommune ønsker primært ingen utvidelse av NB-registeret i Svolvær, men er åpen for utvidelser i Kabelvåg og på Svinøya. I det tilfellet at Riksantikvaren likevel velger å gjennomføre en utvidelse av NB-området i Svolvær, ber kommunen at man ivaretar alle de innspill som er gitt i denne saken.

Tommy Stensvik
Kommunedirektør

Torbjørn Ollestad
Kommunalsjef samfunn